

Turinys

JŽANGA 7

- Nuotrauka, nulėmusi gyvenimą **12**
Debiutas kine – beveik tikroviškas bučiny **14**
Gražuolė Evė priklijuotomis blakstienomis
ir jos Dinas Ridas **15**
„Amerikoniški“ rekvizitai ir lėktuvo
užgrobimas studijoje **18**
Pradangintas brangus kino lobis **19**
Su pačiu Donatu Banioniu **20**
Raimundas Banionis:
pažintis filmuojantis svetur **21**
Pavogti metai ir tėčio genai **27**
Stereotipų laužytoja
ir akis į akį su žvaigždėmis **29**
„Karjera“ naktiniame bare **31**
Dalia Storyk: tikri draugai – visam gyvenimui **33**
Manekenė – ne profesija, ir vis dėlto... **45**
Vytenis Pauliukaitis: provokuojantys laisvės ratai
aplank Kauno soborą ir „Mis Lietuva“ **48**
Aleksandra Jacovskytė: „The Beatles“,
bohemiškos jaunystės *kaifas* ir jokios
nostalgijos **68**
Vladimiras Tarasovas: būgnai, džiazas
ir literatūriniai virazai **81**
Beprotiškai fantastiškas Vytautas Kernagis **93**
Atranka į filmą „Stoties prižiūrėtojas“ ir pasipūtėlis
Michalkovas **95**
Vienintelė profesionali kino aktorė lietuvė
nuo Vytauto Didžiojo laikų **97**
Algimantas Puipa: skirtumas tarp kino
ir teatro **98**
VGIK'as. Nedrąši, bet vis dėlto prasimušė **103**
Du genijai Algijai ir sesė lietuvaitė **105**
Algimantas Puipa ir Algimantas Mikutėnas:
du gerbėjai ir jų deivė **110**
Ilgiausias gyvenime pasimatymo laukimas **118**
Jūra, laivas, žuvėdros, senis, einantis pajūriu
su šunimi, ir šaba-daba-da... **120**
Gyvenimas ne pagal sovietinius standartus **125**
„Ragana! Ragana! Pagaliu, pagaliu ją mušti!“ **131**
Privilegiuotoji Maskva **132**
Rimas Tuminas: „Kai nusivildavau teatru,
norėdavau pabėgti į kiną“ **134**
Japonų kino samurajus Akira Kurosava **144**
Borisas Chmelnickis, Marina Vladi
ir Vladimiras Vysockis **145**
Akis į akį su Džina Lolobridžida **147**
Juodoji diena **148**
Kur jau ten pakonkuruosiu su režisieriaus
žmona **150**
Draugė – širdies skausmas **151**
Studentų muštras **154**
Apvogta ir dar apkaltinta **155**
„Nusikaltėle“ aksominiu kostiumėliu **156**
Algimantas Puipa: „Atpildo diena“
ir apie gražias moteris kine **157**
Raimundas Banionis: VGIK'as – jokia šventovė
ir spontaniškas skrydis į Vilnių **162**
Mūsų garsusis „Vyšnių sodas“ **172**
Genialiojo Anatolijaus Efroso rankose **173**
Tarytum stebėtų „trečioji akis“ **177**
Nenuslėptos Olego Dalio bėdos **180**
Sovietinė cenzūra rauko nosį **181**
Ugningas tango su Nikolajum Karačencovu **182**
„Aš tavęs daugiau nematysiu, aš tavęs
niekada nepamiršiu...“ **185**
Bejausmės meilės scenos ant piliakalnio **186**
Kai fantastika – ne itin fantastiška,
bet honoraras – kaip Banionio **188**
Kosmonautas Georgijus Grečka –
ne apie kosmosą, o apie šampaną **192**
Juozas Budraitis: jeigu jau kviečia, turi gerbti **192**
Pagaliau *ženoti*: kuklios gėlytės
ir kaklaraištis žirneliais **210**
Supermamytė pagal dr. B. Spoką **213**
Dalia Storyk: *movie star* ir palutės **216**
Pas patėvį ir naująją jo žmoną **218**
Mano partneris Aleksandras Abdulovas **220**
Lionia, kurį būtina įsimylėti **223**
Angliški pusryčiai ir „Paukščių pienas“ **224**

- Vienas pasitinka, kitas išlydi **226**
 Arkliai prisijaukinimas ir jūra iki kelių **227**
 Nugesintas Abdulovo entuziazmas **229**
 Dvi matronos kapinėse ir sniegas už kadro **229**
 Seserys dvynės, o aš viena **231**
 Išmintingoji Eugenija Pleškytė **232**
 Mano auksarankis vyras **233**
 Dukra Marija – debiutas kine:
 ašaros per prievartą ir gyvenimas
 prabangoje **237**
 Dukra Viktorija – debiutas kine:
 vaidmuo už tylėjimą **246**
 Išdavystės ir konjakas **253**
 Ašarų upeliai **255**
 Ypatingas miestas prie Nevos **256**
 Lotynų Amerika. Akylasis Sergio **258**
 Meksika. *Homo sovieticus* vargeliai **260**
 Ekvadoras. Ekvatorias pilietis **262**
 Vargai dėl aukščio ir maištininkai gatvėse **263**
 Žvaigždė svetimame krašte **264**
 Antonijas Gadesas ir jo magija **267**
 Šokis Antonijo Gadeso ir mano garbei **268**
 Trys Antonijo Gadeso aistros: flamenkas,
 moterys ir politika **269**
 Peru. Lima. Jokių laikraščių **273**
 Vagišius Sergio **275**
 „Pasaka apie Žvaigždžių berniuką“ **276**
 Gražuolis vaikas, gruzinų vaišingumas
 ir sovietinė realybė **277**
 Žvaigždžių berniuko likimas **280**
 „Rokenrolas princesėms“:
 daug muzikos ir saulės **281**
 Laiškai ir gėlės iš kalėjimo **282**
 Mezgančios ir siuvančios žvaigždės **284**
 Mitai apie žvaigždes **285**
 Duris atidaro Margarita Terechova **286**
 Šūviai į roko dainininką Igorį Talkovą
 ir žurnalistą Vladislavą Listjevą **290**
 Nelengvas Miledi charakteris **291**
 Kino festivaliai – ir šventė, ir darbas
 iki išnaktų **292**
 „Kinošokas“ ir aksominė Anapa **294**
 Daug kino ir vyno **296**
 Džiazas ir meilė **297**
 „Sekso simbolis“ Kalninis
 ir „sužvaigždėjęs“ Abdulovas **298**
 Jubiliejų šventė ir garsieji žiuri nariai **299**
 Jurijaus Jakovlevo silpnybės **300**
 Tolumųjų Rytų užkampiai ir Kinijos kuriozai **301**
 Meisonas iš „Santa Barbaros“ **305**
 Rodionas Nachapetovas ir pavydžioji
 Šliapnikoff **306**
 200 žvaigždžių, lakstančių po peroną **307**
 Šopingo karštinė Kinijoje **308**
 Džentelmenai, kur jūs? **310**
 Pašilaičių komuna **312**
 Oskaras Koršunovas: apie grožį ir pavydą **315**
 Lietuvoje nėra Bunjuelio ar Linčo,
 o aš – ne Katrina Denev **327**
 Tik mama ir aš **333**
 Bėda po bėdos **335**
 Baikščiuikai Gražutė, Eglutė, Andriukas,
 Sauliukas **337**
 Sesuo Amerikoje **338**
 Amerikonės Lietuvoje ir gazuoto vandens
 automatai **340**
 Užsienietiški kvapai ir nepriimtini
 naujadarai **340**
 Maištautoja Laisvės alėjoje **342**
 Stasiuko Povilaičio staigmena **343**
 Liepoja – antrieji mano namai **345**
 Akys didelės kaip lėkštės **349**
 Mylimas *opapa* **351**
 Latvių, lietuvių, vokiečių ir ispanų kalbos **352**
 Į Liepoją – kada panorėjusi **354**
 EPILOGAS **355**
 PADĖKA **358**

IŽANGA

Pati save nustebinau parašiusi autobiografiją.

Penkiolika metų dirbau žurnaliste, išleidau tris knygas apie mūsų kino ir teatro įžymiuosius, ir visada labiau patikdavo kalbinti kitus, o pačiai likti „už kadro“. Sulaukdavau klausimų, kodėl knygoje nėra manęs pačios, juolab kad su jų herojais būta kūrybinių ir gyvenimiškų sąsajų. Tam turėjau svarių argumentų. Rašiau menininkų istorijas, norėjau kiekvieną jų atskleisti visapusiškai – tai man buvo svarbiausia, apie save negalvojau ir tas stebėtojo iš šalies vaidmuo man labai patiko.

Kai kas nors sakydavo, kad gal jau būtų laikas pačiai apie save knygą parašyti, kaipmat atkirsdavau: „Na jau ne! To tai tikrai nebus!“ Per daug intymu... Ne viskuo norėtusi dalintis. Bet visi tie raginimai, matyt, pasėjo sėklą mano galvoje. Kodėl gi ne?.. Esu nugyvenusi ilgą, įdomių patirčių kupiną gyvenimą, o laikas bėga... Kada, jei ne dabar.

Kodėl rašau tik apie jaunystę? Todėl, kad jaunystėje nutikdavo patys gražiausi dalykai, nes klausydavom ne proto, kurio tada gal dar nelabai buvo, o jausmų balso. Iškrėsdavom visokių kvailysčių, pridarydavom klaidų, bet ne iš blogos valios, o tiesiog eidavom ten, kur mus veda širdis.

Na, o pats nuostabiausias jausmas jaunystėje – net ne meilė, o žinojimas, kad viskas dar priešaky. Visko dar bus! Anuomet negalvojai, kad tas *viskas* – ne tik šviesūs, bet ir tamsesni gyvenimo tarpniai. Kai fotografas Liudvikas Ruikas manęs paklausė, ar

žinau, kad gražios nebūna laimingos, aš tik nusijuokiau. Galvojau: neįau grožis gali padaryti tave nelaimingą?! Priešingai, gražioms durys lengviau ir plačiau atsidaro! Vėliau gyvenimas parodė, kad būna visaip. Kai kada grožis padėdavo, bet būdavo, kad ir koją paikišdavo. Kad ir kaip ten būtų, Ruiko meninė nuotrauka „Gražina“ tapo lemtinga man renkantis profesiją. Pamačiusios tą nuotrauką, mane pradėjo kviesti filmuotis įvairios tuometinės sovietinės kino studijos, nors apie aktorystę pati nė negalvojau – norėjau studijuoti kalbas. Filmavimai mane taip įtraukė, kad ryžausi stoti į kinematografijos institutą VGIK* Maskvoje. Įstojau įveikusi 200 pretendentų į vieną vietą.

Studijavau režisieriaus Sergejaus Bondarčiuko aktorinio meistriškumo kurse, kas jau savaime reiškė aukščiausius kokybės standartus. Išėjome rimtą mokyklą, bet būdavo visko. Po meistro griežtų pastabų ne vienas išbėgdavome iš repeticijos su ašaromis akyse ir mintimis daugiau negrįžti. Ir aš esu išbėgusi... Ir su pedagoge Irina Skobceva konkuravau dėl vaidmens Bondarčiuko filme „Stepė“. Nereikia sakyti, kas laimėjo.

Ketveri studijų metai – tai gyvenimas sovietmečiu Maskvoje. Tuomet nekalbėdavome apie politiką ar tautinius skirtumus, tiesiog gyvenome toje santvarkoje, neturėdami kitokio pasirinkimo. Tačiau negalėjai nematyti tos sovietinės realybės, kuri vis tikrai buvo kitokia nei Lietuvoje. Su man nesuprantamu sovietiniu absurdiškumu susidurdavau kone kasdien. Iš pradžių puldavau į neveltį, grįždavau namo su ašaromis akyse, bet ilgainiui ėmiau ne taip jautriai reaguoti. Dažniausiai kitiems užkliūdavo mano ilgi palaidi plaukai. Kieme ant suoliukų sėdinčios senučiukės palydėdavo šūksniais: „Ragana! Ragana! Pagaliu, pagaliu ją mušti!“

VGIK'e sutikau savo būsimą vyrą – kino operatorių Algimantą Mikutėną, tad prisimenu, su kokiais sunkumais teko susidurti nuomojantis butą, kai dar nebuvo susituokę. Juk sovietmečiu gyventi „susimetus“ buvo amoralu. Per visus studijų

* VGIK – Valstybinis visos Rusijos kinematografijos institutas.

metus pakeitėme net devynis butus, kol radome tokį butą Medvedkovo rajone, kur šeimininkei senutei nerūpėjo mūsų šeimos statusas.

Knygos temų spektras labai platus. Prisimenu įdomius momentus iš filmavimo aikštelių, tačiau filmai – ne tik vaidmenys, bet ir susitikimai su talentingais aktoriais ir režisieriais. Vien ko vertas filmavimasis genialiojo Anatolijaus Efroso filme „Ketvirtadienį ir daugiau niekada“ su Inokentijum Smoktunovskiu ir Olegu Daliu. Kituose filmuose mano partneriais buvo kino žvaigždės Aleksandras Abdulovas, Leonidas Jarmolnikas, Nikolajus Karačencovas, Ivaras Kalninis, o Juozas Budraitis dviejuose filmuose buvo mano vyru.

Dažnai būdavau kviečiama į tarptautinius kino festivalius kaip žiuri komisijos narė, filmų likimą sprenddavau drauge su kino grandais Sergejumi Jurskiu, Rezo Čcheidze, Kachi Kavsadze. Prisimenu festivaliuose sutiktus ypatingus aktorius: Jurijų Jakovlevą, Larisą Golubkiną, Borisą Chmelnickį. Nepamirštama pažintis su Meisonu iš „Santa Barbaros“ – amerikiečių aktoriumi Leinu Deivisu festivalyje „Amūro ruduo“. Tuomet festivalis kelioms dienoms vyko į Kiniją, bet amerikiečių aktorius neįleido, nes nebuvo užmegzti JAV ir Kinijos diplomatiniai santykiai.

Vykau į Ekvadoro sostinę Kitą pristatyti Efroso filmo „Ketvirtadienį ir daugiau niekada“. Ten buvau akylai stebima „Sovexport-filmo“ atstovo, bet tai nesutrukdė man susipažinti su flamenko genijumi Antonijum Gadesu ir su juo sušokti.

Mano draugai aktoriai dažnai atvažiuodavo į Vilnių ir svečiuodavosi pas mane namie. Nepamirštamasis momentas, kai ateina Puipa, o jam duris atidaro Miledi iš filmo „D’Artanjanas ir trys muškietininkai“ – Margarita Terechova! Panašiai būtų, jei ateičiau pas draugę, o mane sutiktų Katrina Denev*.

Jaunystėje turėjau draugų, kurie anuomet buvo tik mano draugai, o dabar visi – garsūs Lietuvos menininkai: režisierius Vytenis

* Catherine Deneuve (g. 1943) – prancūzų aktorė, prodiuserė, buvęs modelis.

Pauliukaitis, aktorė Dalia Storyk, scenografė Aleksandra Jacovskytė, būgnininkas Vladimiras Tarasovas, kino režisieriai Algimantas Puipa ir Raimundas Banionis, operatorius Algimantas Mikutėnas, aktorius Juozas Budraitis, režisieriai Rimas Tuminas, Oskaras Koršunovas. Retai besusitinkame, o knyga – puikus pretekstas pasimatyti, prisiminti mūsų nerūpestingos jaunystės laikus. Rimo Tumino jau nėra, bet knygoje – paskutinis mūsų susitikimas, paskutinis pokalbis...

Per mūsų pokalbius atskleidžiu epochą, kurioje mes gyvenome, kokią įtaką tas laikmetis darė mūsų asmenybių formavimuisi ir kaip mes darėme įtaką vieni kitiems.

Knygoje prisimenu savo plačios giminės, kurios santykiai persipynę ir sudėtingi, istoriją, o pati giminė pasklidusi geografinėse platumose nuo Latvijos iki Amerikos.

Tai knyga apie mano gražiausius laikus – jaunystę. Kiekvienam ji kitokia, ir jausmai skirtingi. Vieniems sovietmetis kelia slogius prisiminimus, todėl tiems laikams nejaučia jokių sentimentų, kiti geriau jaučiasi dabar, būdami brandūs ir išmintingi, tretį gailisi dėl jaunystėje padarytų klaidų, o dar kiti nenori gyventi praeities prisiminimais, gyvena šia diena ir viltimi, kad ryt bus geriau.

Aš jaučiu nostalgiją jaunystės laikams. Man norėtusi sugrįžti į tuos laikus, dar kartą išgyventi vėjavaikiškus, linksmus nuotykius, patirti jaunatviškas meiles, bet... su dabartiniu protu ir išmintimi. Tačiau tuomet tai jau nebūtų jaunystė.

Grįžimas mintimis į jaunystę nėra vien tik prisiminimai apie saulėtas dienas. Jų būta visokių. Tad ir keliavimas į praeitį kartais būna skausmingas.

Aš negyvenu praeitimi. Gyvenu šia diena ir tikėjimu, viltimi, kad rytoj bus kitaip – bus geriau.

Valerijaus
Plotnikovo
nuotr.

Nuotrauka, nulėmusi gyvenimą

Fotografas Liudvikas Ruikas, kai mane fotografavo, – jau nepamenu, kur pamatė, šokančią Kauno profsąjungų rūmų liaudies šokių ansamblyje „Suktinis“ ar demonstruojančią madas, – negalvojo, kad jo meninė nuotrauka pakeis ir nulems mano gyvenimo kelią. Ir aš pati negalėjau šito žinoti.

Buvau ką tik baigusi mokyklą. Norėjau studijuoti lietuvių arba anglų kalbą. Pamenu, tąsyk Ruikas paklausė, ar žinau, kad gražios nebūna laimingos. Nusijuokiau. Nejaugi grožis gali daryti tokią įtaką – padaryti tave nelaimingą?! Priešingai, gražioms durys lengviau ir plačiau atsidaro! Vėliau gyvenimas parodė, jog būna visai taip. Kai kada grožis padėdavo, bet būdavo, kad ir koją pakišdavo.

Taigi Ruikas pamatė mane ir pasiūlė pasifotografuoti. Anuomet dar nebuvo populiarus terminas „fotosesija“. Sureagavau santūriai. Buvau girdėjusi, kad fotografai jaunutėms merginoms neretai siūlydavo fotografuotis aktams arba bent jau šiek tiek apsinuoginus. Man tai buvo nepriimtina. Negalėjau taip imti ir nusirengti prieš svetimą vyrą ir dar kad jis mane fotografuotų, o vėliau kam nors rodytų, ir, neduok Dieve, toji nuotrauka atsidurtų žurnale! Nebuvo taip, kad Ruikas būtų primygtinai prašęs nusirengti prieš objektyvą, bet vis atsargiai bandė mane įkalbėti bent kiek apnuoginti pečius ir niekaip negalėjo suprasti, kodėl spyriojuosi. Esą dažniausiai merginos pačios prašo aktų nuotraukų ir nusirengia be problemų. Bet aš buvau neperkalbama. Plazdenau po mišką vilkėdama romantiška rožine mokyklos išleistuvių suknele,

o vis nerimstančiam fotografui pasiūliau tiesiog nuostabią akto imitacijos idėją! Po suknele apgalvotai apsivilkau bikinį – maudymosi kostiumėlį, todėl nebuvo problemos nusirengti ir likti su juo. Turėjau labai ilgus vešlius plaukus, tai jais prisidengiau taip, kad susidarė įspūdis, jog po plaukais jokio rūbelio nėra, esu nuoga.

Taip gimė garsioji Liudviko Ruiko meninė fotografija „Gražina“. Tarptautinėje parodoje „Gražina“ buvo apdovanota bronzos medaliu. O auksą gavo nuotrauka, kurioje įamžinta milžiniška eilė prie Lenino mauzoliejaus. Kitaip ir būti negalėjo! Sovietmečiu pagrindinius laurus niekaip nebūtų nuskynusi apsinuoginusios mergaitės su žemuogės šakele lūpose nuotrauka.

„Gražina“ išsyk pasklido po fotokatalogus ir žurnalų viršelius. Pamatę nuotrauką, sąjunginių respublikų kino studijų režisieriai pradėjo mane kviesti filmuotis.

Gražinos
etiudas, 1969.
Liudo Ruiko
nuotr.

Debiutas kine – beveik tikroviškas bučiny

Rasti ir pašnekinti tą mergaitę iš nuotraukos anuomet nebuvo taip paprasta. Mobilųjų telefonų nebuvo, o stacionaraus telefono namie neturėjome. Moldavų kino režisierius Vasile Brescanu* nežinia kaip sužinojo, kur gyvenu, ir kartu su filmo direktoriumi vieną dieną pasibeldė į mūsų namų Kaune duris. Dabar tai skamba kurioziškai ir keistai, bet taip aš 1971 metais gavau pirmą gyvenime didesnį vaidmenį filme „Paskutinis fortas“.

Ir štai aš skrendu lėktuvu į Kišiniovą pasirašyti sutarties, suderinti filmavimo datų, aptarti su režisieriumi vaidmens. Lėktuvas nusileidžia ir stiuardėsė pro mikrofoną garsiai paskelbia: „Dėmesio! Aktorę Gražiną Baikštytę prie išėjimo vartų pasitiks kino studijos atstovai.“ Iš netikėtumo man net širdis į kulnus nusirito.

* Vasile Brescanu (1940–2010).

— „Paskutinis fortas“, „Moldova-film“. Rež. Vasilė Breskanu, 1971. Gražina vokie-tės Gertrūdos vaidmenyje

—

Ne dėl pačios informacijos, o dėl žodžio „aktorė“. Juk dar vakar buvau mergaitė, kuri vilkėdama tautiniu kostiumu Kaune prie viešbučio pasitikinėjo atvykusias kino žvaigždes, o dabar staiga mane pačią vadina aktore! Jaučiausi keistai. Susigūžiau ir džiaugiau, kad keleiviams nerūpėjo, kuri gi čia dabar ta aktorė.

Filmas buvo apie paskutines karo dienas. Vokiečių vaidmenims būdavo įprasta kviesti aktorius iš „Pribaltikos“, nes kur daugiau rasi tokių gražiai nauaugusių, išvaizdžių personažų. Moldavų filme vokiečius vaidino latviai ir lietuvių aktoriai Laimonas Norėika, Lina Braknytė. Aš vaidinau vokiebę Gertrūdą, kuri įsimyli sovietinį kareivį, o jį vaidino 14 metų už mane vyresnis garsus kirgizų aktorius Bolotas Beišenalijevas. Kine buvau visai nepatyrusi, filmavimo aikštelėje jaučiausi nedrąsiai, o čia dar reikėjo bučiuotis su daug vyresniu rytietiško gymio partneriu. Man tai buvo pati sunkiausia filmo scena. Paprastai intymiose scenose aktoriai dažniausiai bučinius imituoja. Žinoma, priklauso nuo kadro stambumo, nuo rakurso. Pamenu tik viena: kad visokiais būdais stengiausi tikroviškiau suimituoti tą bučinį. Žiūrovas ekrane mato du mylinčius žmones, bet nežino, kaip sunku dažnai būna aktoriams tą meilę suvaidinti.

Gražuolė Evė priklijuotomis blakstienomis ir jos Dinas Ridas

Po moldavų filmo nusifilmavau dar keliuose sąjunginių respublikų kino studijų filmuose – „Mažajame rekviem lūpinei armonikėlei“ („Tallinfilm“), „Nakties kronikoje“ („Belarusfilm“) ir Sverdlovsko kino studijos filme „Atradimas“. Vaidmenys nebuvo pagrindiniai ar labai reikšmingi, bet man, dar ne profesionelei, vaidinti su aktoriais, kuriuos iki tol pažinojau tik iš ekrano, buvo nepaprastai įdomu.

Estų filme „**Mažasis rekviem lūpinei armonikėlei**“ filmavau-
si su dabar jau šviesios atminties (iki šiol negaliu patikėti) **Lem-
bitu Ulfsaku***. Tada jis buvo dar tik pradedantis, bet daug vilčių
teikiantis aktorius. Ulfsakas pateisino į jį dėtą viltis su kaupu, per
savo gyvenimą nusifilmavo daugiau kaip 100 filmų. Pasimatyda-
vome, kai būdavau Taline, sutikdavau jį Maskvoje, nes dažnai fil-
muodavosi „Mosfilme“. Kito Tilio Ulenšpygelio ar Žako Paganelio
iš filmo „Kapitono Grantto beieškant“ nė neišsivaizduoju. Lembi-
tas buvo labai linksmas žmogus, mėgdavo kolegas patraukti per
dantį, dėl to nuolat atsidurdavo dėmesio centre, bet ir saviironijos
nestokojo. Buvo taktiškas ir labai padorus žmogus, niekada nesu
girdėjusi jo blogai kalbančio apie kitus kolegas. Labai liūdna, kai
išeina tokie žmonės.

—
„Mažasis
rekviem lūpinei
armonikėlei“,
„Tallinfilm“.
Rež. Veljo Kias-
peras, 1972.
Gražina Katrin
vaidmenyje
—

* Lembit Ulfsak (1947–2017) – estų aktorius, režisierius.

Filme taip pat vaidino populiari estų aktorė **Evė Kivi***. Ji jau buvo nusifilmavusi dviejuose dešimtyse filmų, tačiau išgarsėjo ne tik dėl vaidmenų kine, bet ir savo meilės romanais. Nieko stebėtino – graži šviesiaplaukė mokėjo maloniai bendrauti ir traukė vyrų dėmesį. Evė tai žinojo, bet ir pati dėjo pastangas, kad visada atrodytų nepriekaištingai. Pamenu, kaip anksti rytą atvažiavusi į Taliną atėjau pas ją į svečius, ir Evė mane pasitiko su tobulu makiažu ir priklijuotomis blakstienomis. Rytą! Sovietiniais laikais priklijuotos blakstienos buvo priimtinos nebent tik filmuose ar žengiant į sceną.

Evė buvo neseniai išsiskyrusi su vyru, olimpinio čempionu čiuožėju Antsu Antsonu, ir viena augino mažą sūnelį Fredą. Tuomet jau buvo užsimezgęs jos romanas su garsiu amerikiečiu dainininku ir aktoriumi Dinu Ridu**. Kairuoliškų pažiūrų menininkas aktyviai dalyvavo politiniame gyvenime, pasisakydavo prieš JAV politiką dėl karo Vietname, dėl to buvo priverstas išvažiuoti iš šalies ir keletą metų gyveno Romoje, ten per demonstraciją buvo sulaikytas. Protestuodamas prieš Amerikos politiką „trečiojo pasaulio“ šalių atžvilgiu, Santjage prie JAV konsulato viešai išskalbė Amerikos vėliavą, „persunktą Vietnamo vaikų krauju“, už tai Čilėje buvo suimtas, kelias dienas praleido kalėjime ir buvo deportuotas.

Išvaizdus dainininkas buvo labai mylimas Sovietų Sąjungoje, dažnai atvažiuodavo koncertuoti, jaunimas atmintinai mokėjo Dino Rido dainas „Bella, ciao“, „Hava Nagila“. Atvažiavęs į Maskvos kino festivalį, prie viešbučio „Rossija“ Ridas pamatė Evę, paėmė ją už rankos ir su ja nusifotografavo, vėliau pakvietė pas save į numerį, norėdamas jai padovanoti savo nuotrauką, bet, pasak Evės, gražuolis jai ne nuotrauką įteikė, o apipylė bučinių lietumi. Jų romanas tęsėsi ilgus metus. Dinas Ridas norėjo skirtis su savo antrąja žmona ir susituokti su Eve, ketino pirkti namą Maskvoje, bet buvo Amerikos pilietis, o Sovietų Sąjungoje tokie dalykai buvo neįmanomi.

* Eve Kivi (g. 1938).

** Dean Reed (1938–1986) – amerikiečių dainininkas, aktorius.